

opusdei.org

El respecte cristià a la persona i a la seva llibertat

Aquest és el text i la lectura de l'homilia de sant Josepmaria “El respecte cristià a la persona i a la seva llibertat” publicada a “És Crist que passa” i pronunciada el 15 de març de 1961, dimecres de la IV setmana de Quaresma.

27/02/2011

Disponible també a [Soundcloud](#),
[ivoox](#)

Hem llegit, a la Santa Missa, un text de l'Evangeli segons Sant Joan: l'escena de la guarició miraculosa del cec de naixement. Jo penso que tots ens hem commogut una altra vegada davant el poder i la misericòrdia de Déu, que no mira indiferent la desgràcia humana. Però jo voldria fixar-me ara en uns altres trets: concretament, perquè vegem que quan hi ha amor de Déu, el cristià tampoc no se sent indiferent davant la sort dels altres homes, i també sap tractar tothom amb respecte; i que quan aquest amor decau, hi ha el perill d'una invasió, fanàtica i despietada, en la consciència dels altres.

Tot passant —diu el Sant Evangeli— Jesús veié un home cec de naixement.

[1] Jesús que passa! Jo m'he meravellat sovint davant aquesta forma senzilla de relatar la

clemència divina. Jesús passa i de seguida s'adona del dolor.

Considereu, en canvi, com eren de diferents aleshores els pensaments dels deixebles. Li demanen: *Mestre, ¿quins pecats han fet que aquest home nasqués cec: els d'ell o els dels seus pares?*[2]

Els falsos judicis

No ens hem d'estranyar que molta gent, i fins i tot gent que es tenen per cristians, es comportin d'una forma semblant: s'imaginen, abans que res, el mal. Sense cap prova, el pressuposen; i no solament ho pensen, sinó que s'atreveixen a expressar-ho en un judici aventurat davant la multitud.

La conducta dels deixebles podria, benèvolament, ésser qualificada de desaprensiva. En aquella societat —com avui: que en això, no ha canviat gaire— n'hi havia d'altres, els fariseus, que d'aquesta actitud en

feien una norma. Recordeu de quina forma els denuncia Jesucrist: *vingué Joan, que no menja ni beu i diuen: té el dimoni al cos. Ha vingut el Fill de l'home, que menja i beu, i murmuren: vet aquí un home golut i bevedor de vi, amic de publicans i de pecadors.*[3]

Atacs sistemàtics a la fama, denigració de la conducta irreprotxable: és aquesta crítica mordaç i punyent que va patir Jesucrist, i no és estrany que hi hagi qui reserva el mateix sistema a aquells qui, conscients de les seves lògiques i naturals misèries i errors personals, petits i inevitables —podria afegir-hi coneixent la humana feblesa—, desitgen seguir el Mestre. Però la comprovació d'aquestes realitats no ens ha de menar a justificar tals pecats i delictes —enraonies, se'n diu, amb una comprensió sospitosa contra el bon nom de ningú. Jesús anuncia que si el pare de família ha estat motejat

de Belzebub, no cal esperar que es portin millor amb els de casa;[4] però també aclareix que *qui digui estúpid al seu germà serà sotmès a la gehenna del foc.*[5]

¿D'on neix aquesta apreciació injusta amb els altres? Sembla com si alguns tinguessin posades contínuament unes ulleres que els alteren la visió. Per principi ja no entenen que sigui possible la rectitud o, si més no, la lluita constant per portar-se bé. Ho reben tot, com diu l'antic adagi filosòfic, segons el recipient: en la seva deformació prèvia. Per ells, fins allò que és més dret, reflecteix —malgrat tot— una postura torçada que, hipòcritament, adopta una aparença de bondat. *Quan descobreixen clarament el bé, escriu sant Gregori, escodrinyen per examinar si hi ha, a més, cap mal ocult.*[6]

És difícil de fer entendre a aquestes persones, en les quals la deformació es converteix gairebé en una segona naturalesa, que és més humà i més verídica pensar bé del proïsme. Sant Agustí recomana el consell següent: *Mireu d'adquirir les virtuts que creieu que manquen als vostres germans, i ja no els veureu els defectes, perquè vosaltres no els tindreu.*^[7] Per alguns, aquesta manera de procedir s'identifica amb la ingenuïtat. Ells són més realistes, més raonables.

Erigit en norma de judici el prejudici, ofendran qui sigui abans d'escoltar raons. Després, *objectivament, bondadosament*, potser concediran a l'injuriat la possibilitat de defensar-se: contra tota moral i tot dret, perquè, en comptes de carregar-se ells amb la prova de la suposada falta, *concedeixen* a l'innocent el *privilegi* de la demostració de la seva innocència.

No seria sincer si no us confessés que les consideracions anteriors són quelcom més que un ràpid espigolar de tractats de dret i de moral. Es fonamenten en una experiència que no pocs han viscut en la pròpia carn; igual que molts d'altres han estat, sovint i durant molts anys, la diana d'exercicis de tir de murmuracions, de difamació, de calúmnia. La gràcia de Déu i un natural no gens rancorós han fet que tot això no els hagi deixat el més petit rastre d'amargor. *Mihi pro minimo est, ut a vobis iudicer*,^[8] no m'importa gaire que em judiqueu vosaltres, podrien dir amb Sant Pau. A vegades, emprant paraules més corrents, hauran afegit que tot els ha sortit sempre *per una fotesa*. Aquesta és la veritat.

D'altra banda, tampoc no puc negar que a mi em fa tristesa l'ànima de qui ataca injustament l'honradesa d'altra, perquè l'agressor injust s'enfonsa ell mateix. I pateixo també

per tants que davant les acusacions arbitràries i desaforades, no saben on posar els ulls: estan aterrits, no les creuen possibles, pensen si tot plegat no deu ser un malson.

Fa uns quants dies que llegíem en l'Epístola de la Santa Missa el relat de Susanna, aquella dona casta, falsament incriminada de deshonestedat per dos vells corromputs. *Susanna sospirà i respongué plorant als seus acusadors: estic agafada per tots costats perquè si faig això que em proposeu, caurà sobre meu la mort, i si m'hi nego, no m'escaparé de les vostres mans.* Quantes vegades la insídia dels envejosos o dels intrigants col·loca moltes criatures netes, en la mateixa situació! Se'ls ofereix aquesta alternativa: ofendre el Senyor o veure denigrada llur honra. L'única solució noble i digna és alhora extremament dolorosa, i han de resoldre: *m'estimo més de caure en*

les vostres mans, sense culpa, que no pas de pecar contra el Senyor.[9]

Dret a la intimitat

Tornem a l'escena del guariment del cec. Jesucrist ha replicat als seus deixebles que aquella desgràcia no és conseqüència del pecat, sinó l'ocasió perquè es manifesti el poder de Déu. I, amb una meravellosa senzillesa, decideix que el cec hi vegi.

Comença aleshores, juntament amb la felicitat, el turment d'aquell home. No el deixaran en pau. *Primer són els veïns i els que abans l'havien vist captar.*[10] L'Evangeli no ens diu que se n'alegressin, sinó que no s'ho arribaven a creure, malgrat que el cec insistia en el fet que aquest, que abans no hi veia i ara hi veu, és ell mateix. En comptes de deixar-lo que gaudeixi serenament d'aquella gràcia, l'emmenen cap als fariseus, els quals li demanen novament com ha estat. I ell respon, per segona

vegada: *m'ha posat fang als ulls, m'he rentat i hi veig.*[11]

I els fariseus volen demostrar que això que ha passat, un bé i un gran miracle, no ha passat. Alguns recorren a raonaments mesquins, hipòcrites, molt poc equànimes: ha fet la guarició en dissabte, i com que treballar en dissabte és prohibit, neguen el prodigi. D'altres inicien allò que avui en diríem una enquesta. Van cap als pares del cec: *¿és aquest, el vostre fill, que dieu que va néixer cec? Doncs, ¿com és que ara hi veu?*[12] La por als poderosos indueix els pares a respondre amb una proposició, que reuneix totes les garanties del mètode científic: *sabem que aquest es el nostre fill i que va néixer cec; però com és que ara hi veu, no ho sabem ni qui li ha obert els ulls, no ho sabem, pregunteu-li-ho a ell, ja és prou gran perquè s'expliqui.*[13]

Els qui fan l'enquesta no poden creure, perquè no volen creure.
Cridaren per segona vegada el qui havia estat cec i li digueren:...nosaltres sabem que aquest home —Jesucrist— és un pecador.[14]

Amb poques paraules, el relat de sant Joan exemplifica aquí un model d'atemptat tremend contra el dret bàsic, que per naturalesa correspon a tothom, d'ésser tractats amb respecte.

El tema continua essent actual. No costaria gens d'assenyalar, en aquesta època, casos d'aquesta curiositat agressiva que porta a furgar morbosament en la vida privada dels altres. Un mínim sentit de la justícia exigeix d'anar amb cautela i moderació, fins i tot en la investigació d'un presumpte delictes, sense prendre com a cert allò que només es una possibilitat. Hom

comprèn clarament fins a quin punt la curiositat malsana d'esventrar allò que no tan solament no es cap delictes, sinó que pot ésser una acció honrosa i tot, hagi de qualificar-se com a perversió.

Davant els negociadora de la sospita, que fan l'efecte d'organitzar un tràfic de la intimitat, cal defensar la dignitat de cada persona, el seu dret al silenci. En aquesta defensa solen coincidir tots els homes honrats, tant si són cristians com no, perquè s'hi ventila un valor comú: la legítima decisió d'ésser un mateix, de no exhibir-se, de conservar en una justa i pudorosa reserva les seves alegries, penes i dolors de família; i, per damunt de tot, de fer el bé sense espectacle, d'ajudar per pur amor els necessitats, sense l'obligació de publicar aquestes feines en servei dels altres i, menys encara, de descobrir la intimitat de la seva ànima davant la mirada indiscreta i

obliqua de persones que no abasten ni desitgen abastar res de vida interior, si no es per mofar-se'n impiament.

Però, i que n'és de difícil de veure's alliberats d'aquesta agressivitat tafanera! Els mètodes, per a no deixar l'home tranquil, s'han anat multiplicant. Em refereixo als mètodes tècnics, i també a sistemes d'argumentar acceptats, contra els quals es difícil d'enfrontar-se si hom vol conservar la reputació. Així, a vegades es pren com a punt de partida el fet que tothom es comporta malament; per tant, amb aquesta manera errònia de discórrer, apareix inevitable el *meaculpisme*, l'autocrítica. Si un no llença damunt seu una tona de llot, dedueixen que a més d'un dolent rematat, és hipòcrita i arrogant.

A voltes, el procediment és un altre: qui parla o escriu calumniant, està

disposat a admetre que sou un home íntegre, però que altres potser no faran el mateix, i poden publicar que ets un lladre: ¿com ho demostres, que no ets un lladre? O bé: vostè ha afirmat incansablement que la seva conducta és neta, noble, recta. ¿El molestaria de considerar-ho de nou per comprovar si —al contrari— aquesta conducta és tal vegada bruta, innoble i torçada?

No són exemples imaginaris. Estic convençut que qualsevol persona, o qualsevol institució amb una mica d'anomenada, podria augmentar la casuística. En alguns sectors ha estat creada la falsa mentalitat que el públic, el poble o com vulgueu dir-ho, té dret a conèixer i interpretar els detalls més íntims de l'existència de l'altra gent.

Permeteu-me uns mots sobre una cosa que es troba ben unida a la meva ànima. Des de fa més de trenta

anys que he dit i escrit de mil maneres que l'Opus Dei no cerca cap finalitat temporal, política; que solament i exclusivament persegueix difondre, entre multituds de totes les races, de totes les condicions socials, de tots els països, el coneixement i la pràctica de la doctrina salvadora de Crist: contribuir a fer que hi hagi més amor de Déu a la terra i, per tant, més pau, més justícia entre els homes, fills d'un sol Pare.

Molts milers de persones —milions—, arreu del món, ho han entès. D'altres, més aviat pocs, pels motius que sigui, sembla que no. Si el meu cor és més a prop dels primers, jo honro i estimo també els altres, perquè en tots ells es respectable i estimable la seva dignitat, i tots son cridats a la gloria de fills de Déu.

Però mai no manca una minoria sectària que, sense entendre allò que jo i tants d'altres estimem, voldria

que ho expliquéssim d'acord amb la seva mentalitat: exclusivament política, aliena al que es sobrenatural, atenta únicament a l'equilibri d'interessos i de pressions de grups. Si no reben una explicació així, errònia i manegada al seu gust, continuen pensant que hi ha mentida, ocultació i plans sinistres.

Deixeu que us digui que davant aquests casos, ni m'entristeixo ni m'hi amoïno. Jo hi afegiria que m'hi diverteixo, si pogués passar per alt que cometen una ofensa al proïsme i un pecat, que clama a Déu. Sóc aragonès i, fins en allò que és humà del meu caràcter, estimo la sinceritat: sento una repulsió instintiva envers tots els embuts, els que siguin. Sempre he procurat respondre amb la veritat, sense prepotència, sense urc, encara que els qui calumniessin fossin mal educats, arrogants, hostils, sense el més petit senyal de humanitat.

Sovint m'ha ballat pel cap la resposta del cec de naixement als fariseus, que preguntaven per enèsima vegada com s'havia esdevingut el miracle: *ja us ho he dit, i no ho heu escoltat; ¿per què voleu sentir-ho una altra vegada? ¿Que també us voleu fer deixebles seus, vosaltres?*[15]

Col·liri als ulls

El pecat dels fariseus no consistia a no veure Déu en Crist, sinó en un tancament voluntari en ells mateixos; a no tolerar que Jesús, que és la llum, els obrís els ulls.[16]

Aquest entossudiment té resultats immediats en la vida de relació amb els nostres semblants. El fariseu que creu que es llum, no deixa que Déu li obri els ulls, és el mateix que tractarà el proïsme amb supèrbia i injustícia: *us dono grades perquè no sóc com els altres homes, rapaços, injustos, adúlter, ni tampoc com aquest publica,*[17] resa. I ofenen el cec de

naixement que persisteix a explicar la veritat del guariment miraculós: *tot tu vas néixer cobert de pecats, i ens dónes lliçons? I el van fer fora.*[18]

Entre els qui no coneixen Crist hi ha molts homes honrats que, per un elemental mirament, saben comportar-se delicadament: són sincers, cordials, educats. Si tant ells com nosaltres no impedim que Crist guareixi la ceguesa que encara ens resta als ulls, si permetem que el Senyor ens apliqui aquest fang que en les seves mans es converteix en el col·liri més eficaç, percebrem les realitats terrenals i albirarem les eternes amb una llum nova, com la llum de la fe: haurem obtingut una mirada neta.

Aquesta és la vocació del cristià: la plenitud d'aquesta caritat que és *pacient, és bondadosa, no té enveja, no actua temeràriament, no s'ensuperbeix; no és ambiciosa, ni*

*interessada, no s'irrita, no malpena,
no té en compte el mal, no s'alegra de
la injustícia, sinó que es complau amb
la veritat; tot ho sofreix, tot ho creu,
tot ho espera, tot ho suporta.*[19]

La caritat de Crist no es tan sols un bon sentiment pel que fa al proïsme; no s'atura en el gust per la filantropia. La caritat, infosa per Déu en l'ànima, transforma des de dins la intel·ligència i la voluntat: fonamenta sobrenaturalment l'amistat i l'alegria d'obrar el bé.

Contempleu l'escena del guariment del coix, que ens contenen els Fets dels Apòstols. Pujaren Pere i Joan cap al temple i, tot passant, troben un home assegut a la porta; era coix de naixement. Tot recorda aquell altre guariment del cec. Però ara els deixebles no pensen que la desgràcia sigui deguda als pecats personals del malalt o a les faltes dels seus pares. I li diuen: *en nom de Jesucrist de*

Natzaret, aixeca't i camina![20]

Abans, vessaven incomprensió, ara misericòrdia; abans, judicaven temeràriament, ara guareixen miraculosament en el nom del Senyor. Sempre Crist, *que passa!* Crist, que continua passant pels carrers i places del món, a través dels seus deixebles, els cristians: jo li demano fervorosament *que passi* per l'ànima d'algun dels qui m'escolten en aquests moments.

Respecte i caritat

Al començament ens sorprenia l'actitud dels deixebles de Jesús davant el cec de naixement. Es movien segons aquella màxima malaurada: pensa mal i no erraràs. Després, quan ja coneixen més el Mestre, quan s'adonen del significat de ser cristià, llurs opinions són inspirades en la comprensió.

En qualsevol home —escriu Sant Tomàs d'Aquino— *existeix algun*

aspecte segons el qual els altres homes poden considerar-lo com a superior, conforme a les paraules de l'Apòstol «en humilitat, considereu-vos els uns als altres com a superiors de vosaltres mateixos» (Philip. II, 3). Segons això, tots els homes s'han d'honrar mútuament.[21] La humilitat és la virtut que mena a descobrir que les mostres de respecte envers la persona —pel seu honor, per la seva bona fe, per la seva intimitat—, no són convencionalismes externs, sinó les primeres manifestacions de la caritat i de la justícia.

La caritat cristiana no es limita a socórrer el necessitats de béns econòmics: es dirigeix, abans que res, a respectar i comprendre cada individu com a tal, en la seva intrínseca dignitat d'home i de fill del Creador. Per això, els atemptats a la persona —a la seva reputació, al seu honor— denoten, en qui els comet,

que no professa o no practica
algunes de les veritats de la nostra fe
cristiana, i en qualsevol cas la manca
de l'amor de Déu autèntic. *La caritat
per la qual estimem Déu i el proïsme
és una mateixa virtut, perquè la raó
d'estimar el proïsme és justament
Déu, i estimem Déu quan estimem el
proïsme amb caritat.*[22]

Espero que serem capaços de treure
conseqüències ben concretes
d'aquesta estona de conversa, en la
presència del Senyor. Principalment,
el propòsit de no judicar els altres, de
no ofendre ni tan sols amb el dubte,
d'ofegar el mal en abundor de bé, tot
sembrant al nostre voltant la
convivència lleial, la justícia i la pau.

I la decisió de no entristir-nos mai, si
la nostra conducta recta és mal
entesa pels altres: si el be que —amb
l'ajuda contínua del Senyor—
procurem fer, és interpretat
torçadament, atribuint-nos, a través

d'un il·lícit procés a les intencions, designis de mal, conducta enganyosa i simuladora. Perdonem sempre, amb el somrís als llavis. Parlem clarament, sense rancúnia, quan pensem en consciència que hem de parlar. I deixem-ho tot a les mans del Nostre Pare Déu, amb un diví silenci —*lesus autem tacebat*,[23] Jesús callava—, si es tracta d'atacs personals, per brutals i indecorosos que siguin. Preocupem-nos només de fer bones obres, que Ell ja s'encarregarà que *resplendeixin davant els homes*.[24]

[1] Ioh IX, 1.

[2] Ioh IX, 2.

[3] Mt XI, 18-19.

[4] Cfr. Mt X, 25.

[5] Mt V, 22.

[6] St. Gregori Magne, *Moralia*, 6, 22 (PL 75, 750).

[7] St. Agustí, *Enarrationes in Psalmos*, 30, 2, 7 (PL 36, 243).

[8] I Cor IV, 3.

[9] Dan XIII, 23.

[10] Ioh IX, 8.

[11] Ioh IX, 15.

[12] Ioh IX, 19.

[13] Ioh IX, 20-21.

[14] Ioh IX, 24.

[15] Ioh IX, 27.

[16] Cfr. Ioh IX, 39-41.

[17] Lc XVIII, 11.

[18] Ioh IX, 34.

[19] I Cor XIII, 4-7.

[20] Act III, 6.

[21] St. Tomàs d'Aquino, *S. Th.* II-II, q. 103, a. 2-3.

[22] St. Tomàs d'Aquino, *S. Th.* II-II, q. 103, a. 2-3

[23] Mt XXVI, 63.

[24] Mt V, 16.

pdf | document generat
automàticament des de [https://
dev.opusdei.org/ca/article/el-respecte-
cristia-a-la-persona-i-a-la-seva-llibertat/](https://dev.opusdei.org/ca/article/el-respecte-cristia-a-la-persona-i-a-la-seva-llibertat/)
(08/08/2025)